

Marian Meekma kijkt sinds Joegoslavië anders naar conflicten

‘IK LEEFDE *daar in een* ADRENALINE- ROES’

Huisarts en voormalig majoor-arts bij Defensie, Marjan Meekma-van der Horst (50), is in 1993 uitgezonden op vredesmissie naar Joegoslavië voor de Verenigde Naties (VN). Zij werkt nu als huisarts in een gezondheidscentrum in Alphen aan de Rijn.

TEKST: PAUL DEN BRAVE

BEELD: DE BEELDREDAKTIE/JOEL VAN HOUDT, ISTOCKPHOTO

Voordat ik ging studeren, was ik al beroepsmilitair geweest. Daar ben ik mee gestopt om op mijn 25ste alsnog fulltime geneeskunde te gaan studeren. Na mijn coschappen wist ik niet goed wat te doen en koos ik weer voor Defensie. In 1993 ben ik uitgezonden naar Joegoslavië. Na de missie heb ik een kind gekregen en wilde zodoende niet meer worden uitgezonden. Er zijn relatief weinig artsen bij Defensie, dus ben je vaak aan de beurt om te worden uitgezonden. Na het krijgen van een kind ben je weliswaar vier jaar vrijgesteld van uitzending, maar na die vier jaar wilde ik niet gelijk weer boven aan de lijst belanden om weer te worden uitgezonden. In Joegoslavië werkte ik als arts bij het verbindingsbataljon. Zij houden zich bezig met de verbindingen via bijvoorbeeld satelliet en telefoon tussen de verschillende VN-troepen. Mijn standplaats was Zagreb in Kroatië; ik was op het hoofdkwartier van de VN verantwoordelijk voor geneeskundige zorg. Er werd voornamelijk zorg geleverd aan militairen, maar af en toe ook wel aan burgers, hoewel dat van de VN eigenlijk niet mocht. In Sarajevo was het nog echt oorlog. Daar behandelden Franse chirurgen slachtoffers van snipers en hielp ik mee.’

Slivovitsj

‘Uiteraard ben ik wel eens bang geweest op de missie. Je bent daar toch als vrouw alleen en tijdens het reizen tussen de verschillende steden in Kroatië, Servië en Bosnië reed ik soms met een chauffeur. We kwamen langs checkpoints en dan was het toch wel iedere keer de vraag of ze ons door zouden laten. Vaak hadden de soldaten bij deze posten ook nog eens te veel slivovitsj op, de lokale sterke pruimbrandewijn. Op dat soort momenten ben je

wel bang. Liever ging ik per helikopter of vliegtuig. Soms kon er echter niet worden gevlogen, als er bijvoorbeeld veel in het gebied werd gevochten. Het is wel voorgekomen dat een vliegtuig rechtsomkeert moest maken, omdat er beneden zoveel werd geschoten dat het onveilig was om te landen. Het viel mij op dat je tijdens de missie niet heel vaak bang bent; dat komt pas achteraf tot je. Als je weer thuis bent, besef je het opeens. Ik leefde daar in een adrenalineroes. Dit veroorzaakt ook een kloof met het thuisfront, dat geen idee heeft wat jij allemaal doormaakt maar wel dagelijks op het journaal de ellende van de oorlog ziet.’

‘Ik hoop dat ik ter plaatse wel heb bijgedragen aan de vrede, maar ik ben het conflict in voormalig Joegoslavië door de uitzending niet beter gaan snappen. Het was vooral vreemd om te zien dat mensen die al zo lang samenleven elkaar opeens uitmoorden. Dat snap ik nog steeds niet. Misschien ben ik daardoor wel anders gaan denken over vrede. Je gaat toch anders naar conflicten in de wereld kijken, zoals Afghanistan, omdat je je ongeveer kunt voorstellen hoe het voor die mensen daar moet zijn. Ik ben dit jaar voor het eerst teruggeweest in voormalig Joegoslavië, op vakantie dit keer. Maar niet in de gebieden waar ik destijds ben geweest. Dat zou te veel herinneringen bovenhalen. Ondanks mijn heftige ervaringen tijdens de missie in Joegoslavië zou ik er, als ik het over mocht doen, toch weer voor kiezen. Ik heb veel geleerd van de missie, op geneeskundig gebied, maar ook om te zien wat je zelf aankunt. Het is zo anders dan de huis-, tuin- en keukengeneeskunde van hier.’

VREDE VOLGENS MARJAN MEEKMA

'Leven in een verdraagzame en zorgzame
samenleving met vrijheid van meningsuiting
zonder een ander te kwetsen of pijn te doen.'